
Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-14

Diarienummer N166-0652/23

Handläggare

Rebecca Huber

Telefon: 031-366 10 13

E-post: rebecca.huber@socialhisingen.goteborg.se

Uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och nominering av åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen godkänner förvaltningens nominerade åtgärder till det fortsatta arbetet med stadens klimatanpassningsplan

Sammanfattning

Ett förändrat klimat kommer att få betydande konsekvenser för den svenska naturmiljön och leda till stora utmaningar för befintliga samhällsstrukturer. Säkerställande behöver ske att staden som verksamhetsutövare och fastighetsägare har en ändamålsenlig planering för att omhänderta samhällsstörningar i form av extremväderrelaterade händelser. Socialnämnd Hisingen bedriver samhällsviktig verksamhet som måste kunna upprätthållas under en samhällsstörning.

En nulägesinventering är gjord i staden där syftet var att kartlägga hur långt stadens förvaltningar och bolag kommit i arbetet med klimatanpassning. Denna inventering visade att det saknas en heltäckande bild av åtgärdsbehovet ute i verksamheterna och därmed för staden som helhet.

Under våren 2023 har därför stadens förvaltningar och bolag fått ett uppdrag av Kommunfullmäktige att analysera klimateffekternas påverkan samt att identifiera och nominera åtgärder till stadens kommande klimatanpassningsplan. Förvaltningar och bolag ska återrapportera uppdraget till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023.

Klimatanpassningsplanen kommer att återrapporteras till kommunfullmäktige senast kvartal 2 2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Staden som helhet behöver välförankrade kontinuitetsplaner för att säkerställa verksamheten vid olika samhällsstörningar. Effekter av klimatförändringen som till exempel plötsliga skyfall eller värmeböljor kan innebära att kontinuitetsplanerna behöver omsättas i realiteten. En bedömning har gjorts av hur mycket personalresurser som krävs för att upprätthålla verksamheten vid en samhällsstörning. En analys har genomförts utifrån scenario skyfall och värmebölja. Utifrån analysen har ett antal åtgärder identifierats. Samtliga åtgärder som nämnden har egen rådighet över, förutom en, bedöms kunna hanteras inom tilldelad budgetram. Bedömningen gäller under förutsättning att

socialnämnden inte tilldelas ytterligare ansvar vid en samhällsstörning. Följden kommer i så fall bli ökade kostnader som inte finns budgeterade idag.

Den åtgärd som föreslås avseende markiser på socialkontoren finns mandat att åtgärda men, finansiering saknas.

De åtgärder som nämnden saknar rådighet över har inte bedömts ekonomiskt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Syftet med klimatanpassningsplanen är att staden ska stå rustad för ett förändrat klimat där stadens verksamhet och människors livsmiljöer och hälsa kan upprätthållas. Planen ska strukturera och planera och prioritera åtgärderna.

Bedömning ur social dimension

Socialnämnd Hisingen har i egenskap av socialnämnd det yttersta ansvaret att individer får den hjälp och det stöd de behöver inom nämndens verksamhetsområde. Den lagstadgade verksamheten bedöms samhällsviktig och måste kunna bedrivas oavsett samhällsstörning. Detta kräver en bedömd mängd personal. Det är sannolikt att inte alla anställda kan ta sig till sin arbetsplats vid pågående samhällsstörning. Om ytterligare ansvar än vad som framgår av reglementet fördelas till socialnämnd Hisingen vid en samhällsstörning bedömer nämnden att det blir svårt att tillgodose den personalmängd som krävs för att upprätthålla den egna samhällsviktiga verksamheten. Bedömningen om vilken personalmängd som krävs vid en samhällsstörning har skett inom ramen för ordinarie kontinuitetsplanering.

Samverkan

Ärendet informeras facklig samverkansgrupp (FSG) den 22 augusti 2023

Ärendet

Förvaltningen har genomfört en analys över klimateffekternas påverkan samt identifierat och nominerat åtgärder till stadens kommande klimatanpassningsplan. Socialnämnd Hisingen ska ta ställning till framtagna nominerade åtgärder som ska lämnas som förslag till stadens kommande klimatanpassningsplan.

Beskrivning av ärendet

Ett förändrat klimat kommer att få betydande konsekvenser för den svenska naturmiljön och leda till stora utmaningar för befintliga samhällsstrukturer. Syftet med klimatanpassningsarbetet är att säkerställa att staden som verksamhetsutövare och fastighetsägare har en ändamålsenlig planering för att omhänderta samhällsstörningar i form av extremväderrelaterade händelser. Socialnämnd Hisingen bedriver samhällsviktig verksamhet som måste kunna upprätthållas under en samhällsstörning.

En nulägesinventering är gjord i staden där syftet var att kartlägga hur långt stadens förvaltningar och bolag kommit i arbetet med klimatanpassning. Denna inventering visade att det saknas en heltäckande bild av åtgärdsbehovet ute i verksamheterna och därmed för staden som helhet. Under våren 2023 har därför stadens förvaltningar och bolag fått ett uppdrag av Kommunfullmäktige. Inom ramen för uppdraget ska nämnder och styrelser:

- Ta fram en verksamhetsnära analys – analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för den egna verksamheten.
- Identifiera åtgärdsbehovet utifrån analysen.
- Nominera eventuella åtgärder till den gemensamma planen.
- Delta i ett staden gemensamt nätverk för att ta del av kunskapshöjning, metodik/verktyg samt erfarenhetsutbyte för stöd i arbetet.

Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023.

Analysen och nominering av åtgärder ska som minst omfatta två scenarion: skyfall och värmebölja. Enligt SMHI definieras ett skyfall när det faller minst 1 mm på en minut eller minst 50 mm på en timme. Enligt SMHI definieras en värmebölja av en sammanhängande period av minst fem dagar där temperaturen överstiger 25 grader.

Analys av verksamhetens påverkan vid dessa två scenarion har genomförts. Båda scenarierna avser händelser som kan inträffa med kort varsel. Vid sådana händelser ska förvaltningens kontinuitetsplanering realiseras. Kontinuitetsplaneringen är inte beroende av vilken form av scenario som inträffar på kort sikt varför det är viktigt att hantera klimatanpassning inom ramen för ordinarie kontinuitetsplanering och inte som en separat fråga. Vid analysen av scenarierna har förvaltningens risk och sårbarhetsanalys (RSA) använts.

Socialförvaltningarna har i samförstånd med stadsfastighetsförvaltningen (SFF) gjort en avgränsning som innebär att socialförvaltningen i detta skede inte har granskat sina lokaler och hur de eventuellt skulle påverkas av scenarierna i analysen. Socialförvaltningen har i stället fokuserat på sin samhällsviktiga verksamhet, och analysen utgår från risken att kritiska beroenden påverkas oavsett hur förvaltningens fastigheter eventuellt påverkas.

Socialförvaltningarna har i samtal med SFF enats om att en sammanföring av klimatanalyserna för fastighet (SFF) respektive samhällsviktig verksamhet (socialförvaltningarna) bör nomineras som åtgärd i det framtida arbetet för att identifiera om och i så fall var eventuella klimatanpassningsåtgärder särskilt bör prioriteras.

Förvaltningarna ser också att man kommer behöva samarbeta vid till exempel nyinhyrning framöver. Tillsammans bör man se över om det behövs en ändrad kravställning för fastigheter som bedriver samhällsviktig verksamhet som är känsligt för händelser kopplat till effekter av klimatförändringar.

Förvaltningens analys över scenarios skyfall och värmebölja visar att åtgärder behöver nomineras till stadens kommande klimatanpassningsplan. Föreslagna åtgärder rapporteras till stadsledningskontoret inför vidare arbete med planen.

Identifierade åtgärder skyfall:

1. Säkerställa att alla stadens bolag och förvaltningar har en god kontinuitetsplanering samt att det finns central samordning som säkerställer de gemensamma beroenden som förvaltningar har till andra förvaltningar där huvudansvaret för verksamhet, tjänst eller infrastruktur ligger.
2. Förvaltningens egna kontinuitetsplaner behöver finnas framme och vara implementerade.
3. Skapa trygga evakueringsplaner för berörda fastigheter.
4. Kommunikationsinsatser för medarbetare och chefer hur förvaltningen ska agera vid händelse av skyfall.
5. Säker kommunikationskanal för att ta kontakt med klienter.
6. Utbildningsinsatser inom området som hålls centralt för att säkerställa att Göteborg hålls samman som en helhet.
7. Socialförvaltningarna har i samtal med stadsfastighetsförvaltningen (SFF) enats om att en sammanföring av klimatanalyserna för fastighet (SFF) respektive samhällsviktig verksamhet (socialförvaltningarna) är en viktig insats framåt för att identifiera om och i så fall var eventuella klimatanpassningsåtgärder särskilt bör prioriteras kopplat till lokaler.

Socialförvaltningen Hisingen har själva rådighet över åtgärder 2–4 och arbetar för att åtgärda dessa inom ramen för ordinarie kontinuitetsarbete.

Åtgärd 2 avser förvaltningens eget kontinuitetsarbete som behöver vara implementerat. Socialförvaltningen Hisingen har rådighet över sin egen kontinuitetsplanering och arbetet fortlöper. I enlighet med tidigare beslut i nämnd kommer uppföljning ske av arbetet i novembernämnden.

Nominerade åtgärder till stadens kommande plan för klimatanpassning avseende skyfall:

Åtgärd 1 samt 5–7 avser sådana som förvaltningen helt eller delvis saknar rådighet och budget för. Dessa nomineras därför till stadens klimatanpassningsplan. Vad avser säker kommunikationskanal så menas det faktum att teams inte bedömts lämpligt för sekretessinformation eller hantering av personuppgifter utifrån den dialog som förts inom ramen för informationssäkerhetsarbetet i staden.

Gällande åtgärd 1 avses stadens kontinuitetsplanering som helhet. Det är av yttersta vikt att det finns en god samordning i staden som helhet över kontinuitetsplaneringen. De

gemensamma beroenden som förvaltningar har till andra förvaltningar där huvudansvaret för verksamhet, tjänst eller infrastruktur ligger behöver säkerställas.

Åtgärder värmebölja:

1. Säkerställa att det finns tillräckligt med fläktar för personalen och säkerställa tillgång till vätska vid värmebölja.
2. Kommunikationsinsatser i hur förvaltningen ska agera vid värmebölja.
3. Installera markiser i samtliga 3 socialkontor.
4. Utbildningsinsatser inom området som hålls centralt för att säkerställa att Göteborg hålls samman som helhet.

Socialförvaltningen Hisingen har rådighet och budget för hantering av åtgärder 1–2.

Nominerade åtgärder till stadens kommande plan för klimatanpassning avseende värmebölja:

Rådighet finns rörande åtgärd 3 men budget för ändamålet saknas. Åtgärd 4 bör hållas samman centralt för att säkerställa att staden som helhet får samma utbildning. Dessa två åtgärder nomineras därför till stadens kommande klimatanpassningsplan.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att identifierade åtgärder som helhet är ändamålsenliga för att minimera risken att verksamheten inte kan bedrivas vid samhällsstörningar i form av skyfall och värmebölja. Förvaltningen bedömer vidare att de åtgärder som nomineras till stadens kommande klimatanpassningsplan är av sådan karaktär att förvaltningen inte själva styr dess genomförande helt.

Socialnämnd Hisingen bedriver samhällsviktig verksamhet i form av socialtjänst. Förvaltningen vill påpeka att det inom ramen för ordinarie kontinuitetsplanering görs en bedömning över hur mycket personal det krävs för att upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten. Vid en samhällsstörning är det sannolikt inte hela personalstyrkan kan ta sig till arbetet av flera skäl. Om det ska vara möjligt att upprätthålla verksamheten vid en samhällsstörning är det av största vikt att inte ytterligare ansvar fördelas utifrån stadens samlade behov. Det finns i nuläget arbetsuppgifter som centralt i staden diskuteras/planeras att läggas på socialförvaltningarna utifrån bedömd koppling till verksamheten. Den bedömda kopplingen till socialnämnd Hisingens reglemente bör ses som sekundär vid en samhällsstörning. Staden har verksamheter som inte är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet, som inte bedöms som samhällsviktiga och därmed inte behöver bedrivas vid en samhällsstörning. Det finns med andra ord stora personalresurser i staden som kan nyttjas vid olika centrala tillkommande uppdrag vid en samhällsstörning i stället för att nyttja personal som behövs för att fortsätta bedriva den samhällsviktiga verksamheten i socialförvaltningen. Socialnämnd Hisingens kontinuitetsplanering för den egna samhällsviktiga verksamheten riskerar att i praktisk tillämpning bli ogenomförbar om ytterligare ansvar fördelas där förvaltningens egna resurser i form av personal inte kommer att räcka till.

Socialförvaltningen Hisingen

Christina Alvelin

Rebecca Huber

Förvaltningsdirektör

Förvaltningscontroller

Beslutet ska skickas till:

Stadsledningskontoret